

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: Goldziher Ignác

Forrás:

Az Ujság

Bp.

1921. 11. 15

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füzet) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Goldziher Ignác

Idő

"1921"

Személy

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Goldziher Ignác.

1850-1921.

Egy nagy tudósunk halt meg, kiről elmondhatjuk, hogy nem ismertük félre nagyságát. Goldziher Ignácért, a budapesti egyetem világhírű tanáráért ölt gyászt a magyar tudományos világ. A Magyar Tudományos Akadémia oszlopos előcsarnokában fog állni a ravatala, ott, a honnan Deákot, Aranyt temették.

Hosszabb idő óta gyöngékedett s a szombat-ról vasárnapra virradó éjszaka halt meg. Hetvenegy éves múlt június 22-ikén, de ámbár egyetemintézetétől már megvált s az Akadémia ügyeinek vezetésében sem vett részt többé, nem gondolt rá, hogy kivége részét a nyugalomból s nem mondott le a tudományos munkájáról, mely az ő elsők egyikévé tette a világ orientalistái között. Székesfehérvárott született és Budapesten működött, de a nagy nemzetközi tudományosságának volt elismert tényezője. Bámulatos, mily korán fejlődött ki értelme. Nem volt még tizenkét éves, mikor kiadta első könyvét a vallási irodalomról, melyet később, igaz, visszavont. Már gimnazista korában, tizenhat éves fejjel, török fordításokkal lépett fel egyik tudományos folyóiratban, melynek szerkesztője felismerte kivételes tehetségét és nagy jövőt jósolt neki. Tizenkilenc éves korában a lipcsei egyetem doktora, huszonegy éves korában a budapesti egyetem magántanára lett. Huszonhárom éves volt, mikor Eötvös József bárónak, a tehetségek nagy támogatójának pártfogásával tudományos kutatásokat végzett Szíriában, Palesztinában és Egyiptomban. A kairói Azhar-mecsetben hónapokon át hallgatta az ottani sejt

tek előadásait. Mikor onnan visszatért, meghívást kapott a bécsi és a prágai egyetemre. De semmi díztatás és semmi megtisztelés sem bírhatta rá, hogy szakítson hazájával. A budapesti egyetem tanára maradt akkor is, mikor 1894-ben Heidelbergbe és Cambridgebe (Robertson Smith helyére), 1906-ban Königsbergbe és 1908-ban Strassburgba hívták.

Nem volt még huszonhat esztendő, mikor a Magyar Tudományos Akadémia tagjai közé választotta s ő volt az első zsidó vallásos tudós a magyar »halhatatlanok« közt. Nagy tudományos érdemeinek és derék jellemének köszönhető, hogy az Akadémia őt, az arabistát választotta meg első osztályának elnökévé, annak az osztálynak, mely a nemzet kiválasztott költőit és íróit, nyelvének művészeit és kutatóit egyesíti magában. Tíz évig volt az első osztály elnöke. A protétárdiktatura bukása után, mikor üldözésnek voltak kitéve zsidó voltukért vagy eredetükért a nemzeti tudományok oly izig-végig magyar és nemzeti művelői is, és kétségbeesve, lemondott egyetemi tanárságáról és akadémiai osztályelnökségéről is.

Ravatalánál el lehet mondani, hogy kevesen szereztek annyi dicsőséget a nemzet szellemi életének, mint ő. A cambridgei és az aberdeeni egyetemek tiszteletbeli doktorukká választották a sémi, a vallás fejlődéstörténetével foglalkozó tudományos munkáiért. Az orientalisták nemzetközi kongresszusain az iszlámmal foglalkozó szakosztályoknak hosszú ideig hagyományosan ő volt az elnöke. Egyike volt azoknak az európai tudósoknak, kiket a st-louisi világhiállítás alkalmából előadások tartására hívtak meg Amerikába. Engedett a meghívásnak s mikor Newyorkba érkezett, az ottani zsidóság nagy ünnepléssel fogadta, ő pedig hálás viszonzásul előadást tartott a jelenkori zsidóság problémáiról. Hire annyira terjedt, hogy egy ízben az egyiptomi Khedive is meghívta kairói könyvtárának vezetésére, sőt még az Azhar-mecset sejkjei is maguk közé invitálták. Messze földről jöttek hozzá a budapesti egye-

temre: Berlinből, Pétervárról és Amerikából is voltak tanítványai. Az iszlám kérdéseinek nem volt nagyobb élő tekintélye Európában, ezen a téren. Mommsen Tivadar is fordult hozzá utbaigazításért.

1910 június 23-ikán nagy ünneplés vette körül hatvanadik születésnapja alkalmából. Az Akadémia vezetésével nagy küldöttség járult elébe s Goldziher a világ minden kultúrnyelvében írott üdvözléseket kapott; de voltak az üdvözlések közt arab, szír, asszír-babiloni, ó-egyiptomi, török, kopt és perzsa nyelvűek is, sőt még a szanszkrit sem hiányzott. A banketten is, mely a tudósok ünneplését követte, az Akadémia főtitkárának magyar nyelvű felköszöntőjén kívül minden keleti nyelvjáráson éltették Goldziher tanítványai és tisztelői.

A nagy tudóst egy szintén tudós Goldziher gyászolja: fia, Goldziher Károly, a matematikai tudomány művelője. Temetése alkalmából a gyászszertartás kedden, a hó 15-én délelőtt 11 órakor lesz a Magyar Tudományos Akadémia előcsarnokában. Onnan a metet a Fürdő-utcán keresztül a dohány-utcai templom elé s onnan a rákoskeresztúri izraelita temetőbe indul.